

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA COLIBABA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 29089/06)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 octombrie 2007

DEFINITIVĂ

23/01//2008

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Colibaba c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

Dl J. CASADEVALL,

Dl G. BONELLO,

Dl K. TRAJA,

Dl S. PAVLOVSKI,

Dl L. GARLICKI,

Dra L. MIJOVIĆ, *judcători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 2 octombrie 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 29089/06) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către Vitalie Colibaba („reclamantul”), la 22 iunie 2006.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl R. Zadoinov, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamantul a pretins, în special, că a fost supus unei brutalități severe din partea poliției pe când se afla în detenție și că autoritățile nu au efectuat o cercetare adecvată a incidentului, contrar articolului 3. De asemenea, el s-a plâns, în temeiul articolului 13, de lipsa recursurilor efective în ceea ce privește maltratarea și, în temeiul articolului 34 al Convenției, de faptul că a fost împiedicat de autoritățile naționale să-și prezinte cauza în fața Curții.

4. La 3 octombrie 2006, Secțiunea a Patra a Curții a comunicat Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul, dl Vitalie Colibaba, este un cetățean al Republicii Moldova care s-a născut în anul 1978 și locuiește în Chișinău.

1. La 21 aprilie 2006, reclamantul a fost reținut, fiind acuzat de agresiunea unui polițist.

2. După cum se pretinde, la 25 și 27 aprilie 2006, reclamantul a fost torturat de polițistul I.M. și de alți doi polițiști, cu scopul de a-l forța să-și recunoască vina. Potrivit reclamantului, mâinile și picioarele sale au fost legate împreună la spate, iar o bară de metal de la un cuier a fost pusă sub brațele sale. Bara de metal a fost pusă pe două scaune, corpul său rămânând suspendat mai mult de 40 de minute. Mâinile sale au fost acoperite cu cârpe, astfel încât pe ele să nu rămână urme de la funie. Pentru ca țipetele sale să nu fie auzite, a fost pusă muzica la volum sporit. În timp ce era suspendat, capul său a fost acoperit cu un palton, fiind lovit cu un scaun la ceafă. Aceste maltratări grave au fost însoțite de agresiuni verbale și psihice. Guvernul a contestat acuzațiile de maltratare.

3. În aceeași zi, după ce a fost dus înapoi în celulă, reclamantul a încercat să se sinucidă, tăindu-și venele. Totuși, încercarea nu i-a reușit și el a fost dus la spital.

4. La 27 aprilie 2006, reclamantului i s-a permis pentru prima dată să se întâlnească cu avocatul său, dar numai în prezența polițiștilor. Reclamantul s-a plâns avocatului său că a fost torturat.

5. Potrivit reclamantului, deoarece el s-a plâns avocatului său, în aceeași seară el a fost din nou torturat. El a fost lovit în cap cu o sticlă de plastic de doi litri plină cu apă și cu pumnii și picioarele. Guvernul a contestat aceste acuzații.

6. La 28 aprilie 2006, avocatul reclamantului a depus la Procuratura Buiucani o plângere penală cu privire la pretinsa maltratare a reclamantului.

7. La 29 aprilie 2006, reclamantul a fost dus de polițiștii care, după cum se pretindea, l-au maltratat, la Centrul de Medicină Legală, unde a fost supus unei examinări medico-legale în prezența acestora. Avocatul său nu a fost prezent și, potrivit reclamantului, examinarea medicală a durat doar câteva minute și a fost superficială.

8. În raportul de examinare medico-legală, întocmit de Centrul de Medicină Legală, datat din 28 aprilie 2006, s-a conchis că, în afară de leziunile cauzate prin tentativa de sinucidere, reclamantul nu avea alte semne de violență pe corpul său.

9. La 30 aprilie 2006, Procuratura Buiucani a dispus înlăturarea polițistului I.M. de la instrumentarea cauzei reclamantului, pe motiv că ultimul s-a plâns de o pretinsă maltratare. Polițistului i-a fost interzis chiar

să-l însoțească pe reclamant spre și de la centrul de detenție. Înlăturarea a fost motivată prin necesitatea de a asigura obiectivitatea examinării plângerilor reclamantului.

10. La 2 mai 2006, avocatul reclamantului a cerut procurorului sectorului Buiucani să permită ca reclamantul să fie supus *inter alia* examinărilor medicale neurologice, oftalmologice, psihiatrice și altor examinări medicale. El a cerut ca examinările medicale să fie efectuate de medici independenți, în prezența rudelor reclamantului. Această cerere a fost refuzată.

11. La 3 mai 2006, ca urmare a plângerilor avocatului reclamantului, Amnesty International a organizat o acțiune în susținerea reclamantului, prin publicarea pe pagina lor web în limba rusă a unei descrieri a cauzei reclamantului și printr-un apel adresat persoanelor din întreaga lume să scrie Procurorului General al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Ambasadelor Republicii Moldova din țările lor, solicitându-le să întreprindă măsuri, precum efectuarea unei examinări medicale a reclamantului, desfășurarea unei anchete efective pe marginea plângerilor acestuia cu privire la tortură și acordarea permisiunii pentru reclamant de a avea întrevederi cu avocatul său în condiții de confidențialitate.

12. Ca urmare a acțiunii Amnesty International, autoritățile Republicii Moldova au primit douăzeci și șapte de scrisori din diferite țări, iar cauza reclamantului a fost larg mediatizată.

13. La 16 mai 2006, reclamantul a fost eliberat din detenție. În aceeași zi, el a solicitat asistență medicală Centrului medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, o organizație non-guvernamentală finanțată de Uniunea Europeană și membru al Adunării Generale a Consiliului Internațional de Reabilitare a Victimelor Torturii (CIRVT). Se pare că acolo el a fost supus unor analize și examinări medicale detaliate de către diferiți specialiști medicali. Într-un document intitulat „Extras din fișa medicală”, datat din 16 iunie 2006, emis de Centru, se menționa *inter alia* că reclamantul a suferit consecințe ale unei traume cranio-cerebrale, otită posttraumatică și surditate mixtă în partea dreaptă, precum și hipoacuzie de percepție (o slăbire a acuității auzului) în partea stângă.

14. La 18 mai 2006, reclamantul a fost supus unui control medical la Institutul de Neurologie și Neurochirurgie al Ministerului Sănătății. Se pare că el a fost trimis acolo de către medicii de la Centrul medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, care l-au diagnosticat cu traumă cranio-cerebrală. El a fost examinat de un neurochirurg, care a confirmat că reclamantul a suferit o traumă cranio-cerebrală și o comotie cu o dereglare vegetativă vasculară permanentă și avea tensiune intracraniană. Mai mult, medicul a constatat că reclamantul își pierde cunoștința, a suferit de otită posttraumatică și tulburări de somn. Fișa de examinare de la Institutul de

Neurologie și Neurochirurgie nu a fost eliberată reclamantului până la 12 iunie 2006.

15. La 24 mai 2006, procurorul G.B. de la Procuratura Buiucani a respins plângerea reclamantului cu privire la tortură. În rezoluția sa, el a menționat *inter alia* că cei trei polițiști, care se pretindea că au fost implicați în actele de tortură, au fost interogați și că ei au negat toate acuzațiile; că potrivit raportului medical datat din 28 aprilie 2006, reclamantul nu avea semne de tortură pe corpul său; și că în biroul unde el a pretins că a fost torturat nu a fost găsit niciun cuier. În ceea ce privește tentativa sa de sinucidere, procurorul a considerat că ea a fost simulată pentru a evita răspunderea penală.

16. La 30 mai 2006, reclamantul a contestat rezoluția din 24 mai 2006 la Judecătoria Buiucani. El a susținut *inter alia* că procurorul a refuzat să-i permită efectuarea unei examinări medicale complete, pe care el a solicitat-o la 2 mai 2006 și că acest lucru a fost contrar obligațiilor pozitive impuse autorităților de articolul 3 al Convenției. De asemenea, el a informat instanța de judecată că, imediat după eliberarea sa din detenție, el a fost supus unei examinări medicale, care a stabilit că el a fost torturat în timpul detenției.

17. La 15 iunie 2006, Judecătoria Buiucani a ținut o ședință judecătorească în cauza cu privire la plângerea reclamantului de tortură. Avocatul reclamantului a solicitat ca raportul medical din 18 mai 2006 al Institutului de Neurologie și Neurochirurgie să fie anexat la dosar. Judecătorul M.D. a admis raportul ca probă. Totuși, printr-o încheiere din aceeași dată el a respins plângerea ca neîntemeiată, fără a da o apreciere probelor de mai sus. El pur și simplu a reprodus motivele aduse de procurorul G.B. în rezoluția acestuia din 24 mai 2006, prin care a respins plângerea cu privire la tortură.

18. La 24 iunie 2006, după ce a obținut raportul medical de la Centrul medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, reclamantul a scris Procuraturii Buiucani, solicitând reexaminarea plângerii sale cu privire la maltratare prin prisma raportului medical. Totuși, la 5 iulie 2006, el a fost informat că nu existau temeiuri pentru redeschiderea investigației.

19. Între timp, la 22 iunie 2006, reclamantul a depus o cerere la Curte, în care s-a plâns, în temeiul articolului 3 al Convenției, că el a fost torturat și că nu a fost efectuată o investigație efectivă pe marginea acuzațiilor sale de tortură.

20. La 26 iunie 2006, Procurorul General al Republicii Moldova, Valeriu Balaban, a scris o scrisoare Baroului Avocaților din Republica Moldova, în care el a menționat *inter alia* următoarele:

„În ultima perioadă, Procuratura Generală se confruntă cu fenomenul implicării de către unii avocați din Republica Moldova a structurilor internaționale specializate în apărarea drepturilor omului, în procesul examinării de către autoritățile naționale a cazurilor penale concrete, ca o pîrghie de influență în soluționarea intereselor personale și eschivarea persoanelor asupra cărora planează suspiciuni că ar fi comis infracțiuni de răspundere penală.

Exemple de acest gen pot servi cazul G., declanșat de avocatul A.U., și cazul Vitalie Colibaba, declanșat de avocatul R. Zadoinov, mediatizarea pe plan internațional ale căror au catalizat acțiuni active din partea reprezentanților organizației Amnesty International întru apărarea și restabilirea presupuselor drepturi lezate ale clienților acestora.

În urma examinării suficient de aprofundată a sesizărilor avocaților în care s-a indicat la presupusele acțiuni de maltratare, tortură și tratament inuman admise de către reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne ... procurorii au refuzat în pornirea urmăririi penale din motivul lipsei elementelor infracțiunii. ...

... În aceste împrejurări stârnește nedumerire și ridică semne de întrebare atitudinea iresponsabilă și comportamentul de opoziție neîntemeiat al avocaților A.U. și R. Zadoinov, care cunoscând faptul că în privința clienților săi nu au fost aplicate acțiuni cu caracter de tortură sau tratament inuman, intenționat au apelat la instituțiile internaționale fără a utiliza preventiv mecanismul național de soluționare a unor asemenea cazuri, creînd astfel un cadru informațional eronat și utilizînd metode neoneste în scopul obținerii unui eventual câștig de cauză. ...

Evoluția în dinamică a unei astfel de practici va impune necesitatea inițierii a controalelor pentru stabilirea prezenței sau absenței în acțiunile avocaților a elementelor infracțiunii prevăzute de articolul 335 § 2 din Codul penal, deoarece răspîndirea pe larg comunității internaționale a unor informații despre presupusele încălcări grave ale drepturilor și libertăților cetățenilor în Republica Moldova, generează prejudicii grave imaginii țării noastre.

În temeiul celor expuse, urmează să luați atitudine de faptele expuse, cu aducerea la cunoștința avocaților baroului a situației create și preîntîmpinarea, în măsura posibilităților, a prejudicierii autorității statului Republica Moldova.”

21. Scrisoarea de mai sus a generat o dezbatere aprinsă în media. La 30 iunie 2006, Baroul Avocaților din Republica Moldova a făcut o declarație oficială în care a calificat scrisoarea Procurorului General ca o încercare de a intimida avocații. Într-un interviu acordat ziarului *Ziarul de Gardă*, președintele Consiliului Baroului Avocaților a declarat *inter alia* că aceasta a constituit o încercare de a intimida avocații, astfel încât ei să nu se mai plângă Curții. În același timp, Amnesty International a organizat o acțiune în susținerea avocaților menționați în scrisoarea Procurorului General și a făcut o declarație în care a menționat *inter alia* următoarele:

„[Amnesty International] este îngrijorată că scrisoarea adresată Baroului Avocaților din Republica Moldova este o încercare intenționată de a-i intimida pe A.U. și Roman Zadoinov, și de a împiedica avocații din Republica Moldova să facă publice informațiile despre încălcările drepturilor omului. Ea este o încălcare a dreptului la libertatea de exprimare și, dacă avocații ar fi încarcerați pentru această infracțiune, Amnesty International i-ar considera prizonieri ai conștiinței.”

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 335. Abuzul de serviciu

„1. Folosirea intenționată de către o persoană ... a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale ... se pedepsește cu amendă ... sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

2. Aceeași acțiune săvîrșită de către un notar, auditor sau avocat se pedepsește cu amendă în mărime de la 10,000 la 16,000 lei sau cu închisoare de la 2 la 5 ani ...”.

ÎN DREPT

23. Reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 3 al Convenției, că a fost maltratat de poliție în timpul detenției sale și că, între 25 și 27 aprilie 2006, lui nu i s-a dat hrană și apă. De asemenea, el s-a plâns de omisiunea autorităților naționale de a investiga în mod corespunzător acuzațiile lui cu privire la maltratare. Articolul 3 al Convenției prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

24. Reclamantul a susținut că el nu a avut un recurs efectiv în fața unei autorități naționale în ceea ce privește încălcările articolului 3 și a pretins în această privință o violare a articolului 13, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale”

25. *In fine*, reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 34 al Convenției, că scrisoarea Procurorului General din 26 iunie 2006 a avut drept scop intimidarea avocatului său și că, prin urmare, a constituit o încălcare a dreptului său de a sesiza Curtea. Partea relevantă a articolului 34 este următoarea:

„... Înaltele Părți Contractante se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept.”

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR**A. Pretenția formulată în temeiul articolului 3 cu privire la condițiile de detenție a reclamantului**

26. Reclamantul s-a plâns că, între 25 și 27 aprilie 2006, lui nu i s-a dat hrană și apă. Guvernul a contestat această acuzație.

27. Curtea notează că reclamantul nu a prezentat nicio probă în sprijinul acestei acuzații. Prin urmare, ea conchide că această pretenție este în mod vădit nefondată și, prin urmare, inadmisibilă, în sensul articolului 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Restul pretențiilor

28. Curtea consideră că restul pretențiilor reclamantului ridică chestiuni de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și niciun alt temei pentru a le declara inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară această parte a cererii admisibilă. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va purcede imediat la examinarea fondului pretențiilor relevante.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

1. Cu privire la pretinsa maltratare

29. Reclamantul a susținut că raportul medical datat din 28 aprilie 2006 (a se vedea paragraful 13 de mai sus) nu era credibil, deoarece acesta s-a bazat pe o examinare foarte superficială efectuată de un terapeut, și nu de un neurolog, oftalmolog sau psihiatru. Medicul nu a efectuat vreun test special și nici nu a folosit vreun echipament medical, ci doar l-a examinat vizual. Mai mult, reclamantul și-a exprimat dubii cu privire la independența medicului și a menționat faptul că polițiștii care l-au maltratat au fost prezenți în timpul examinării sale, pe când avocatului său nu i s-a permis să asiste.

30. Reclamantul s-a referit la rapoartele medicale din 16 și 18 mai 2006 (a se vedea paragrafele 18 și 19 de mai sus) și a susținut că acestea indicau clar că, la eliberarea sa din detenție, el avea leziuni, fapt care susținea acuzația sa că, între 25 și 27 aprilie 2006, el a fost torturat. El a susținut că aceste examinări medicale au fost efectuate de câțiva medici independenți și că, prin urmare, erau credibile.

31. Reclamantul a contestat acuzația Guvernului potrivit căreia el ar fi fost dependent de droguri și a susținut că Guvernul nu a prezentat nicio probă medicală cu privire la aceasta.

32. Guvernul a susținut că reclamantul nu a fost supus niciunei forme de maltratare, deoarece, în timpul examinării medicale din 29 aprilie 2006, pe corpul său nu au fost găsite urme de violență (a se vedea paragrafele 12 și 13 de mai sus). Încercarea sa de a se sinucide nu s-a datorat torturii, ci unei stări cauzate de lipsa drogurilor, de care acesta era dependent.

33. Referindu-se la examinările medicale efectuate de medicii de la Centrul medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria”, Guvernul a susținut că acestea nu erau convingătoare, deoarece au fost efectuate după o lună de la eliberarea reclamantului din detenție. În opinia Guvernului, data

de 16 iunie 2007, indicată pe documentul emis de Centru, era data la care examinarea medicală a avut loc (a se vedea paragraful 19 de mai sus).

34. Referindu-se la raportul medical din 18 mai 2006 (a se vedea paragraful 13 de mai sus), Guvernul a avut două poziții diferite. În observațiile sale din 2 ianuarie 2007, Guvernul nu a contestat autenticitatea sau credibilitatea lui; totuși, Guvernul a susținut că raportul era irelevant, deoarece examinarea medicală a fost efectuată după două zile de la eliberarea reclamantului și că, între timp, el însuși ar fi putut să-și cauzeze leziunile. În observațiile sale din 17 aprilie 2006, Guvernul a exprimat dubii cu privire la credibilitatea raportului, deoarece, atunci când s-a făcut referire la datele pretinselor maltratări, au fost indicate „25, 27.05.2006” în loc de „25, 27.04.2006”.

2. Cu privire la pretinsa investigație inadecvată

35. Reclamantul a susținut că aceiași procurori, care au condus urmărirea penală împotriva sa, au examinat plângerea sa cu privire la maltratare și că în investigație nu au fost implicate organe independente.

36. Guvernul a susținut că, imediat ce reclamantul s-a plâns că a fost maltrat, el a fost supus unei examinări medicale. La scurt timp după aceasta, polițistul acuzat de maltratare a fost înlăturat de la instrumentarea cauzei, pentru ca obiectivitatea investigației să nu fie pusă în pericol (a se vedea paragraful 14 de mai sus). După ce polițiștii acuzați au fost interogați și a fost efectuată o examinare obiectivă a tuturor probelor, s-a conchis că reclamantul nu a fost maltrat. Această concluzie a fost confirmată de instanța de judecată care a examinat cauza în mod obiectiv și în cadrul unor proceduri contradictorii. Prin urmare, investigația a fost efectivă și statul și-a onorat în mod satisfăcător obligațiile sale procedurale.

B. Aprecierea Curții

1. Cu privire la pretinsa maltratare

42. După cum Curtea a menționat de multe ori, articolul 3 consfințește una valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de majoritatea normelor materiale ale Convenției și ale Protocoalelor nr. 1 și nr. 4, articolul 3 nu conține prevederi care să permită excepții, iar, conform articolului 15 § 2, nicio derogare de la prevederile sale nu este permisă, chiar dacă este cazul unui pericol public care amenință viața națiunii (a se vedea *Selmouni v. France* [GC], nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V și

Assenov and Others v. Bulgaria, hotărâre din 28 octombrie 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, p. 3288, § 93).

43. Atunci când unei persoane îi sunt cauzate leziuni corporale, în timp ce ea se află în detenție sau sub un alt control al poliției, orice astfel de leziune va crea o prezumție puternică că acea persoană a fost supusă maltratării (a se vedea *Bursuc v. Romania*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Ține de sarcina statului să dea o explicație plauzibilă despre circumstanțele în care au fost cauzate leziunile, neîndeplinirea căreia ridică o chestiune clară în temeiul articolului 3 al Convenției (*Selmouni v. France*, citată mai sus, § 87).

44. În procesul de apreciere a probelor, Curtea aplică, în general, standardul de probațiune „dincolo de un dubiu rezonabil” (a se vedea *Ireland v. the United Kingdom*, hotărâre din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, pp. 64-65, § 161). Totuși, astfel de probe pot fi deduse și din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordate sau a unor similare prezumții incontestabile ale faptelor. Atunci când evenimentele într-o cauză sunt în totalitate sau în mare parte cunoscute numai de autorități, ca în cazul persoanelor aflate în custodia autorităților, se vor crea prezumții puternice ale faptelor în legătură cu leziunile corporale apărute în perioada detenției. Într-adevăr, sarcina probațiunii aparține autorităților, care trebuie să prezinte explicații satisfăcătoare și convingătoare (a se vedea *Salman v. Turkey* [GC], nr. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

37. Nu se contestă faptul că, între 21 aprilie 2006 și 16 mai 2006, reclamantul s-a aflat în custodia poliției. Totuși, se contestă faptul dacă, în acea perioadă de timp, reclamantul a suferit leziuni, altele decât cele care au rezultat din încercarea sa de a se sinucide.

38. Guvernul s-a bazat pe raportul medical datat din 28 aprilie 2006 și a susținut că reclamantul nu a suferit leziuni la datele preținse. În același timp, el a susținut că rapoartele medicale din 16 iunie și 18 mai 2006 nu dovedeau că reclamantul suferea de o traumă cranio-cerebrală la eliberarea sa din detenție.

39. Curtea nu este convinsă de argumentele Guvernului și notează că, deși documentul medical eliberat de Centrul medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria” era datat din 16 iunie 2006, el prevedea în mod clar încă de la început că reclamantul a venit la Centru la 16 mai 2006. Mai mult, chiar și titlul său indica că el constituia un rezumat al fișei medicale a reclamantului (a se vedea paragraful 18 de mai sus).

40. În ceea ce privește raportul medical din 18 mai 2006, Curtea notează că acesta a confirmat constatările făcute de Centrul de reabilitare cu privire la trauma cranio-cerebrală a reclamantului. Prin urmare, declarația Guvernului că reclamantul ar fi putut suferi leziunile după eliberarea sa, între 16 și 18 mai 2006 (a se vedea paragraful 39 de mai sus), nu pare a fi plauzibilă. În ceea ce privește declarația Guvernului cu privire la chestiunea

privind datele pretinselor leziuni indicate în raport (a se vedea paragraful 39 de mai sus), Curtea consideră că medicul a comis o greșeală evidentă de redactare, deoarece reclamantul în mod clar a pretins la toate etapele procedurilor că maltratarea sa a avut loc în aprilie, și nu în mai 2006. Într-adevăr, Curtea notează o chestiune similară în legătură cu datele din raportul medical pe care s-a bazat Guvernul în susținerea poziției sale. Deși acel raport este datat din 28 aprilie 2006, din conținutul său și din argumentele părților rezultă clar că, de fapt, examinarea medicală a avut loc la 29 aprilie 2006 (a se vedea paragrafele 12 și 13 de mai sus).

41. În același timp, Curtea are dubii în privința credibilității raportului datat din 28 aprilie 2006. Ea notează cu îngrijorare că reclamantul a fost dus la Centrul de Medicină Legală de către polițiștii care se pretindea că l-au maltratat și că examinarea medicală a reclamantului a avut loc în prezența acestora (a se vedea *Bati and Others v. Turkey*, nr. 33097/96 și 57834/00, § 100, ECHR 2004-IV (extrase)). În astfel de circumstanțe, Curtea nu poate exclude posibilitatea că reclamantul s-a simțit intimidat de persoanele pe care el le-a acuzat că l-au torturat. Curtea se referă la acuzația reclamantului că, la 27 aprilie 2006, el a fost supus în mod repetat torturii, deoarece s-a plâns avocatului său (a se vedea paragraful 10 de mai sus). Mai mult, Curtea notează că chiar și procuratura a considerat necesar să-l înlăture pe polițistul I.M. de la instrumentarea cauzei reclamantului și să excludă orice contact dintre cei doi, pentru a asigura obiectivitatea investigării acuzației de maltratare (a se vedea paragraful 14 de mai sus). În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că este dificil de a acorda importanță unui raport medical bazat pe o examinare medicală efectuată în prezența și sub supravegherea persoanelor care se pretinde că l-au torturat pe reclamant.

42. În lumina celor de mai sus, Curtea ajunge la concluzia că trauma cranio-cerebrală a reclamantului a fost cauzată în timpul detenției acestuia.

43. Deoarece Guvernul nu a dat nicio explicație cu privire la originea leziunii de mai sus și având în vedere prezumția puternică care apare în asemenea situații (a se vedea paragraful 43 de mai sus), Curtea conchide că Guvernul nu și-a onorat sarcina impusă lui de a o convinge că trauma cranio-cerebrală a reclamantului a fost cauzată prin orice altceva decât prin maltratarea lui pe când se afla în custodia poliției. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește maltratarea reclamantului.

2. Cu privire la pretinsa investigație inadecvată

52. Curtea reamintește că atunci când o persoană face afirmații credibile că a fost supusă unor tratamente contrare articolului 3 al Convenției de către poliție sau alți agenți ai statului, prevederile acestui articol, citite în contextul obligației generale a statului impuse de articolul 1 al Convenției de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în Convenție”, impun efectuarea unei

investigații oficiale efective. La fel ca și o investigație efectuată în virtutea articolului 2, o astfel de investigație ar trebui să permită identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile. Altfel, interzicerea generală prin lege a torturii, tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței sale fundamentale, ar fi inefectivă în practică și ar face posibil, în anumite cazuri, pentru agenții statului, să comită abuzuri împotriva persoanelor aflate sub controlul lor, ei beneficiind, astfel, de o imunitate virtuală (a se vedea, printre altele, *Labita v. Italy* [GC], nr. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

53. Investigarea acuzațiilor grave de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor (a se vedea hotărârea *Assenov and Others v. Bulgaria*, citată mai sus, § 103 et seq.). Ele trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident, inclusiv *inter alia* declarații ale martorilor oculari și probele medico-legale (a se vedea *Tanrikulu v. Turkey* [GC], nr. 23763/94, § 104 et seq., ECHR 1999-IV și *Gül v. Turkey*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice omisiune pe parcursul desfășurării investigației care ar putea submina posibilitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard.

44. Curtea notează o serie de carențe grave în investigația efectuată de autoritățile naționale. În primul rând, ea notează că cererea reclamantului din 2 mai 2006, adresată procuraturii, de a fi supus unei examinări medicale independente în prezența rudelor sale, a fost respinsă fără a se aduce motive plauzibile (a se vedea paragraful 15 de mai sus). În al doilea rând, instanța judecătorească, care a examinat plângerea reclamantului împotriva rezoluției procuraturii din 24 mai 2006, a ignorat argumentul reclamantului că lui nu i s-a permis efectuarea unei examinări medicale independente și nici măcar nu a considerat necesar să aducă motive (a se vedea paragraful 21 de mai sus). Mai mult, instanța judecătorească nu a acordat nicio atenție argumentului reclamantului din plângerea sa că, la 16 mai 2006, el a fost examinat de medici independenți, care au constatat pe corpul său urme de maltratare. Instanța de judecată nu a manifestat niciun interes pentru a vedea raportul medical din 18 mai 2006 prezentat de reclamant la 15 iunie 2006 (a se vedea paragraful 22 de mai sus). Ulterior, procuratura a refuzat să examineze cererea reclamantului de reexaminare a cauzei sale prin prisma documentului emis de Centrul medical de reabilitare a victimelor torturii „Memoria” (a se vedea paragraful 23 de mai sus).

45. În lumina deficiențelor grave la care s-a referit mai sus, Curtea consideră că autoritățile naționale nu au făcut o încercare serioasă pentru a investiga plângerile reclamantului de maltratare. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției și în această privință.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI

46. Reclamantul a mai pretins că nu a existat un recurs efectiv în ceea ce privește plângerea sa cu privire la maltratare, contrar articolului 13 al Convenției.

47. Guvernul nu a fost de acord și a solicitat Curții să respingă pretenția.

48. Curtea consideră că pretenția formulată în temeiul articolului 13 al Convenției, în esență, repetă pretenția formulată în temeiul articolului 3 și examinată mai sus cu privire la lipsa unei investigații efective. Prin urmare, ea nu consideră necesar de a examina această pretenție separat.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 34 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

49. Reclamantul a susținut că scrisoarea Procurorului General din 26 iunie 2006 a avut scopul de a-l intimida pe avocatul său prin amenințarea acestuia cu urmărirea penală, astfel încât acesta să nu se adreseze organizațiilor internaționale specializate în protecția drepturilor omului, precum Amnesty International, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și altele.

50. Scrisoarea a reprezentat o amenințare serioasă, iar dovadă a acestui lucru a fost faptul că celălalt avocat menționat în ea, A.U., a renunțat să-și reprezinte clientul său la scurt timp după aceasta. Avocatul reclamantului s-a simțit, de asemenea, descurajat și intimidat.

51. Guvernul a susținut că scrisoarea Procurorului General nu a avut scopul de a descuraja avocații de a se adresa Curții, iar acest lucru nici măcar nu putea fi dedus din conținutul scrisorii. Mai mult, niciunul din avocații care au reprezentat clienți în fața Curții nu a fost vreodată urmărit penal pentru aceasta.

52. În opinia Guvernului, scrisoarea Procurorului General nu era altceva decât un îndemn adresat avocaților de a se conforma Codului lor de etică și de a prezenta organizațiilor internaționale doar informații adevărate și nu supoziții.

53. Declarația Procurorului General, precum că practicile avocaților ar putea fi obiect al urmăririi penale și referirea acestuia la articolul 335 alin. 2 al Codului penal, nu a însemnat că, ca în rezultat al unor astfel de urmăriri, anumiți avocați ar fi fost urmăriți penal pe motiv că ei au reprezentat clienți în fața Curții. Mesajul acestuia a fost interpretat greșit de unii avocați.

54. Guvernul a calificat pretenția reclamantului, formulată în temeiul articolului 34, ca fiind defăimătoare pentru autoritățile Republicii Moldova și a negat existența unei legături cauzale între scrisoarea Procurorului

General și decizia ulterioară a avocatului A.U. de a renunța să-și reprezinte clientul.

B. Aprecierea Curții

55. Curtea reiterează că este de o deosebită importanță pentru operarea efectivă a sistemului de depunere a cererilor individuale, instituit de articolul 34, ca reclamantii sau potențialii reclamanti să poată comunica liber cu Curtea, fără a fi supuși oricărei forme de presiune din partea autorităților pentru a-și retrage sau modifica pretențiile (a se vedea, printre altele, *Akdivar and Others v. Turkey*, hotărâre din 16 septembrie 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, § 105; și *Aksoy v. Turkey*, hotărâre din 18 decembrie 1996, *Reports* 1996-VI, § 105). În acest context, „presiune” presupune nu numai o constrângere directă și fapte flagrante de intimidare, dar și fapte sau contacte indirecte și nepotrivite destinate să descurajeze sau să împiedice reclamantii să apeleze la remediul instituit de Convenție (a se vedea *Kurt v. Turkey*, hotărâre din 25 mai 1998, *Reports* 1998-III, § 159).

Întrebarea dacă contactele dintre autorități și un reclamant constituie practici inacceptabile din punctul de vedere al articolului 34, trebuie examinată prin prisma circumstanțelor specifice ale fiecărei cauze (a se vedea *Akdivar and Others* și *Kurt*, ambele citate mai sus, § 105 și, respectiv, § 160).

56. Reclamantul a susținut că el a considerat scrisoarea Procurorului General ca fiind o formă de intimidare, iar Guvernul a susținut că ea nu a avut scopul de a intimida pe cineva, ci doar de a îndemna avocații să respecte etica lor profesională.

57. După examinarea scrisorii Procurorului General, Curtea tinde să fie de acord cu reclamantul că ea nu pare să fie doar un îndemn adresat avocaților de a respecta etica lor profesională, după cum a sugerat Guvernul. Limbajul folosit de Procurorul General, faptul că el, în mod expres, l-a numit pe avocatul reclamantului în contextul acestei cauze și avertizarea că ar putea fi inițiată o urmărire penală, ca rezultat al pretensei plângeri necorespunzătoare a ultimului adresată organizațiilor internaționale, ar putea fi, în opinia Curții, percepută ușor ca fiind o presiune asupra avocatului reclamantului și asupra tuturor avocaților în general. Într-adevăr, se pare că aceasta a fost percepția tuturor avocaților din Republica Moldova și a Amnesty International (a se vedea paragraful 26 de mai sus).

58. În continuare, Curtea notează că scrisoarea Procurorului General nu s-a referit în mod expres la cererile depuse de avocați la Curte, ci, mai degrabă, la plângerile adresate „organizațiilor internaționale specializate în protecția drepturilor omului” și că nu este clar dacă Procurorul General știa despre această cerere atunci când a scris scrisoarea sa. Totuși, în opinia Curții, niciunul din lucrurile de mai sus nu este decisiv pentru a califica

această pretenție, deoarece limbajul scrisorii contestate ar fi putut, în orice caz, să aibă un efect descurajator asupra intenției avocatului reclamantului de a depune și menține cererea clientului său la Curte.

59. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că statul pârât nu s-a conformat obligațiilor sale impuse de articolul 34 al Convenției.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

70. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciu

60. Reclamantul a pretins 65,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al maltratării la care el a fost supus și al încălcării dreptului său de a sesiza Curtea cu o cerere. El a susținut că lui i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, neliniște, stres, frică pentru viața sa și umilire.

61. Guvernul a contestat suma pretinsă de reclamant și a susținut că nu au existat probe că el ar fi suferit vreun prejudiciu. El a solicitat Curții să respingă pretenția reclamantului.

62. Având în vedere violările constatate mai sus și gravitatea acestora, Curtea consideră că acordarea compensațiilor cu titlu de prejudiciu moral este justificată în această cauză. Făcând o evaluare în bază echitabilă, Curtea acordă reclamantului EUR 14,000.

B. Costuri și cheltuieli

63. Reclamantul a mai pretins EUR 12,067 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. El a prezentat o listă detaliată în care a indicat timpul petrecut de avocatul său asupra cauzei și o listă detaliată a altor cheltuieli legate de examinarea cauzei. De asemenea, el a prezentat o copie a unui contract încheiat de el cu avocatul său.

64. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă pentru reprezentare și a contestat *inter alia* numărul de ore prestate de avocatul reclamantului asupra cauzei și onorariul pe oră perceput de acesta. De asemenea, el a susținut că pretențiile erau excesive, având în vedere realitățile economice din Republica Moldova.

65. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor sale doar dacă s-a dovedit că acestea

au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime. În această cauză, având în vedere informația de care dispune și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabil de a acorda reclamantului suma de EUR 2,500 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

77. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* pretenția formulată în temeiul articolului 3 al Convenției cu privire la condițiile de detenție a reclamantului inadmisibilă, iar restul cererii admisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește maltratarea reclamantului în detenție;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește omisiunea de a efectua o investigație efectivă a plângerilor reclamantului cu privire la maltratarea în detenție;
4. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina separat pretenția formulată în temeiul articolului 13 al Convenției;
5. *Hotărăște* că statul pârât nu s-a conformat obligațiilor sale impuse de articolul 34 al Convenției;
6. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 14,000 (paisprezece mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 2,500 (două mii cinci sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca

Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

7. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 23 octombrie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte